

Esipolvitutkimuksen tuloksia

Tässä kirjoittaa Karkisen Katri (s. 1960).

Laadin MyHeritage-nimiseen sukututkimusohjelmaan noin 250 henkilön taulukon esivanhemmistani. Tärkein mutta nuorin osa sitä ovat omat isovanhempani. Näissä viidessä diassa on esitelty heidät. Viimeisessä diassa pohdin sukunimen ongelmia.

Äitini Inarin Koskisen (s. 1927) vanhemmat olivat Aino Salmiranta ja Ilmari Koskinen.

Isäni Matti Karkisen (s. 1925) vanhemmat olivat Hulda Virta ja Johannes Karkinen.

Tavoittelen mielikuvissani kulttuuri-ilmapiiriä, joka vallitsi isovanhempieni syntyessä ja aikuistuesssa. Se antoi vaikutteita siihen, millaisiksi omat vanhempani kasvoivat. Yhteistä jokaiselle neljälle isovanhemmalleni oli, että he elivät Venäjällä eli Suomen suurruhtinaskunnassa ja myöhemmin itsenäisessä Suomessa. Jokainen heistä koki siten sisällissodan 1918. Isoisäni olivat sodassa sen kahdella vastakkaisella puolella. Sama jako oli isoäitien puolella.

Hulda oli varttunut Hämeen Jokiläänissä, joka oli suomalaisen työväenliikkeen syntyseutuja. Hän muutti Laatokan Karjalaan Parikkalaan ja nai Johanneksen, joka oli nuoresta iästä huolimatta kokenut sosialisti. Yhtä selvästi kuin isäni vanhemmat olivat kuuluneet punaiseen Suomeen kuuluivat äitini vanhemmat valkoiseen. Ilmari oli kasvanut talollisen poikana Asikkalan Kalkkisista ja puolisonsa Aino varttui tsaarin henkivartijakaartin välskärin perheessä Helsingissä.

Kukaan isovanhemmistani ei sisällissodassa valinnut omaa poliittista puoltaan, vaan he kasvoivat siihen. Mihin minä olen kasvanut? Hyvinvointivaltion lapseksi? Toisin kuin kumpikaan isoäideistäni kasvoin omien vanhempieni luona. Minut koulutettiin, parannettiin taudeista ja lähetettiin maailmalle kokemuksia hankkimaan. Isoäitini pääsivät kouluun, terveyttänsä hoidettiin satunnaisesti, eikä maailmalle lähettänyt mikään muu kuin vaatimus tulla toimeen omillaan.

Johannes Karkisen (synt. Karkia) ja Hulda Virran perhe noin vuonna 1928. Kuva otettu Tampereella. Lapset vasemmalta Matti, Anna-Liisa ja Vappu.

Ilmari Koskisen ja Aino Salmirannan perhe noin vuonna 1923 Asikkalan Kalkkisissa. Ilmari seisomassa takana ja Aino lattialla istumassa oikealla. Kuvassa myös Uudenkartanon muuta jouluväkeä ja lapset Anna-Liisa, Kaarina ja Olavi.

Mummien elämän vaiheita

Aino Stolander, myöhemmin Salmiranta (1892-1984) syntyi Helsingissä välskäriperheen esikoiseksi. Hän kasvoi veljensä kanssa Elisabet-tädin luona käyden Helsingin tyttölyseota. Vuonna 1916 hän meni naimisiin Ilmarin kanssa ja muutti maalaistalon emännäksi Kalkkisiin. Hän synnytti kaikkiaan kahdeksan lasta. Hän oli pianisti ja talon emäntä. Hänet on haudattu Kalkkisiin.

Hulda Vilhelmiina Virta (1893-1971) syntyi Jokioisten Minkiöllä ja kasvoi tätinsä Josefiinan Tapolan luona. Hulda ja Josefiina muuttivat 1909 Kurkijoelle, missä Josefiina työskenteli käytännöllisen meijeritalouden opettajana. Hulda valmistui meijeristiksi ja meni Saaren pitäjään töihin. 1920-luvun alussa hän nai Johanneksen ja synnytti neljä lasta. Sotavuosina Huldin vastuulla oli Parikkalan kirkonkylän Seura-niminen kahvila. Leskeksi jäätyään hän muutti pojan luo Hauholle ja sieltä Hauhon kunnalliskotiin. Hänet on haudattu Parikkalaan.

Ilmari Koskinen (1892-1939) kasvoi Kalkkisissa suuressa sisarussarjassa. Hän nai Ainon ja valmistui Kurkijoen opistosta agrologiksi. Hän otti hoitaakseen äitinsä Helena Honkasen kotitalon Paavolan, jonka nimi muutettiin Uudenkartanoksi. Hän oli siis talonisäntä, osuuskassan hoitaja sekä lapsikatraan isä kunnes vielä työkäisenä kuoli ja haudattiin Kalkkisiin.

Vaarien elämän vaiheita

Johannes Karkia (1887-1943) syntyi Parikkalan Joukiossa, jossa kasvoi veljessarjan toisena. Sukunimi muuttui isoveljen esimerkin mukaan Karkiasta Karkiseksi. Hänet mainitaan Parikkalan Työväenyhdistyksen historiikissa aktiiviksi, nuoreksi jäseneksi. Myöhemmin hän hoiti osuuskauppoja eri paikkakunnilla. Naimisiin hän meni Huldan kanssa, mutta pian Johannes matkusti Yhdysvaltoihin palaten sieltä muutaman kuukauden jälkeen takaisin. 1930-luvulla hän työskenteli Ypäjän osuuskaupassa ja osallistui paikallispolitiikkaan ollen Ypäjän valtuuston jäsen 1931-34 ja puheenjohtaja vuonna 1932. Ypäjän jälkeen perhe asui Tammelassa ja Helsingissä kunnes palasi Parikkalaan. Johannes kuoli 1943 ja haudattiin Parikkalaan.

Sukunimi johtolankana

Sukunimeni on harvinainen mutta äänteiltään tavanomainen. Siinä ei ole aateliston kaikua eikä muinaista romantiikkaa. Se on Karkinen. Luulin ettei Karkisesta ole sukututkimukseen. Isän rohkaisusta tein tiedustelun Parikkalan maistraattiin. Karkinen on uusvanha nimi. Se on syntynyt Karkiasta.

Sata vuotta sitten oli sukunimi ihmisessä löyhemmin kiinni kuin nykyisin. Jos nyt joku keksii vaihtaa sukunimeä, on joko taiteilija, rikollinen tai ihminen, joka solmii korkeiden perhearvojen avioliiton. Tuntemattomasta syystä alkoi isosetäni kutsua itseään Karkiseksi. Hän oli veljessarjassa vanhin ja rohkein ja siksi vaikutusvaltaisin. Hän matkusti Etelä-Suomeen ja nai suomenruotsalaisen naisen. Hänet oli kastettu Matiksi, mutta jäi mieliin Matiaksena.

Sukuni nimien äärelle minut johdatti Leo Karkia Miehikkälästä ja Anja Juvala Varsinais-Suomesta. Pehdyin professori Heikki Leskisen kirjoitukseen, joka koski parikkalaisten sukunimiä. Karkia, Kärkkäinen jne. olivat luonteenpiirteitä ilmaisevia, kantakarjalaisia lisänimiä. Papit ja voudit luulivat lisänimiä sukunimiksi kirjoittaen ne kirjoihinsa.

Oletukseni on, että Karkiat olivat joko itäsuomalaisia kaskenpolttajia, jotka olivat tulleet nykyisen Parikkalan seudulle keskiajan lopussa joko voutien hätistämänä Savosta, tai sitten he olivat karjalaisia, jotka olivat tulleet idän suunnasta vehreämmän maan toivossa. Vaihtoehtoja on. Nimi voisi olla yksi tapa seurata esihistoriaa, mutta se kertoo vain hataria tiedonhippuja. Se seurasi sukupolvissa isältä pojalle, mutta naisten nimi riippui aina kahdesta miehestä: isästä ja siipasta.

Alan tuijottaa itäsuomalaista karttaa: Taipalsaari, Suomenniemi, Parikkala ja Ruokolahti. Viimeksimainittu on Karki-alkuisten saareke, erityisesti Karkiaisten. Jos on juuret, ne on Karjalassa. Sukututkimuksen alkeisiin kuuluu tutustuminen Katiha-tietokantaan. Rennosti naputin hakukenttään uusvanhan sukunimeni sillä seurauksella, että minulle selvisi Karkioiden asuneen lähes jokaisessa Karjalan kannaksen pitäjässä.